

Verbonden met stad en land

TEKST **Eva Vroom**
 FOTOGRAFIE **EGM architecten**

Architect **EGM architecten, Dordrecht**
 Interieurarchitect **EGM architecten**
 Interieurbouw **Coors Interieurbouw, Ridderkerk**
 Losse inrichting **Gispen**
 Plafonds **Saint-Gobain Gyproc; Arphalight; Saint-Gobain Ecophon; OWA Benelux | Ceiling Solutions**
 Akoestisch spuitwerk **Sonogamma**
 Vinyl wandbekleding **Vescom Deurne**
 Tegelwerk **Royal Mosa**
 Volkernwanden **Alcomel**
 Vloeren **Royal Mosa; Forbo Flooring; Leox; Gerflor Benelux; Nora Flooring Systems; Storax; Arturo Inique Flooring (Unipro)**
 Aannemer **Hurks Bouw, Eindhoven**
 Installateur **Kuijpers**

EGM architecten leverde met het nieuwe Reinier de Graaf Gasthuis een verrassend en compact gebouw op: zowel van binnen als van buiten verbonden met patiënten en omgeving.

De nieuwbouw van het Reinier de Graaf Gasthuis in Delft vervangt twee oude ziekenhuisgebouwen met een totaaloppervlak van 88.000 m². Het compacte nieuwe gebouw aan de Reinier de Graafweg, dat staat op het voormalige parkeerterrein van de oude H- en B-gebouwen, heeft een vloeroppervlak van slechts 56.000 m². In de zes etages tellende nieuwbouw zijn alleen zorggerelateerde afdelingen ondergebracht; staf en dienstenafdelingen zitten in het naburige gebouw 'De Gravin'. Architect Eric Wendel: "Het Reinier de Graaf wilde twee ziekenhuizen samenbrengen onder één dak.

Tussen 2008 en 2009 is het plan van eisen tot stand gekomen met verbondenheid, toegankelijkheid en duurzaamheid als belangrijkste punten. Wij wilden het ziekenhuis verbinden met de omringende omgeving, zowel fysiek als in cultuurhistorisch opzicht." De gevel met zijn horizontale lijnen en bruine penanten is een samensmelting tussen Delftse grachtenpanden en de naburige galerijflats uit de jaren 60. Ook de vorm van het gebouw sluit goed aan op zijn omgeving. "We kwamen er toevallig achter dat het gebouwoffwerp leek op de vorm van een esculaap, het symbool voor geneeskunde." Dankzij dit concept heeft het gebouw een bijzonder efficiënte routing, compacte footprint en een buitengevel onderbroken door groene patio's. Dit zorgt er niet alleen voor dat je altijd uitzicht naar buiten hebt, maar ook dat het gebouw qua maat past bij de lagere woongebouwen aan de overkant van de Reinier de Graafweg.

Vermeer als inspiratiebron

De open, toegankelijke uitstraling van het gebouw wordt versterkt door de opvallende hoofdingang van het ziekenhuis, die al van verre zichtbaar is. De entree biedt patiënten en bezoek-

FOTO LINKS
De hoge centrale hal is bijzonder licht dankzij het glazen dak.
 (Foto Reinier de Graaf Gasthuis)

FOTO BOVEN
Dankzij de opvallende luifel is de entree al van verre duidelijk herkenbaar.

FOTO ONDER
Het gebouwoffwerp heeft de vorm van een esculaap.

kers een warm welkom. Boven de entree begint een geveltekening waar mensen op afgebeeld staan, binnen gaat het thema over in stad en landschap. Want ook het interieur van het ziekenhuis weerspiegelt de stad Delft en het verzorgingsgebied, dat reikt van het Westland tot aan de kust. "Om te zorgen voor herkenning hebben we gekozen voor thema's uit Delft, het kasland, de polder, grootstedelijkheid en het duingebied." De thema's zijn naar het interieur vertaald in afbeeldingen van stadsgezichten, kassen, bloemen en strand op de wanden. Het kleurenpalet voor het interieur is geïnspireerd op het werk van de schilder Johannes Vermeer, Delftenaar en ook nog eens bevriend met Reinier de Graaf. Het werk van Vermeer keert regelmatig in het ziekenhuis terug: in de naamgeving van vergaderzalen, op de menukaart en zelfs in de vloer. Bezoekers

betreden het ziekenhuis via de entree die zich opent naar een hoge hal. Deze is dankzij het glazen dak bijzonder licht, en doet qua uitstraling denken aan een verwelkomende hotelloobby. Hier is, net zoals in de rest van het gebouw, gekozen voor een rustig en natuurlijk palet, een zogenoemde ‘global foundation’ van materialen en kleuren met veel hout, levend groen en op de vloer grote keramische tegels. “Deze tegels liggen ook in de gangen. Ze zijn in samenwerking met Mosa ontwikkeld in een herhalend patroon van 7,20 m. De kleuren in de tegelvloer zijn gebaseerd op ‘Het meisje met de parel’”, zegt interieurarchitect Erik Pijnacker. Opvallende kleuren als rood en blauw zijn beperkt tot het comfortabele meubilair. Het bezoekersrestau-

rant dat rechts van de entree ligt, biedt met zijn hoge glazen pui ruim zicht op de wijk en zorgt voor contact met de omgeving. Voor de patiënten, die hier ook kunnen eten, is het een mooie manier om zich even buiten de ziekenhuisomgeving te wanen.

Compact, herkenbaar en overzichtelijk

Het ziekenhuis is compact en overzichtelijk ingedeeld: in het verlengde van de entreehal loopt een centrale as door het gebouw, met op de verdiepingen luchtbruggen over de patio's. Alle toegangen naar de afdelingen liggen aan deze centrale as. Op de begane grond zijn voorzieningen als de huisartsenpost, poliapotheek, spoedeisende hulp, nucleaire geneeskunde,

FOTO BOVEN
Linkerdeel van de hal, gezien vanaf de eerste verdieping.
 (Foto Reinier de Graaf Gasthuis)

FOTO ONDER
De hal doet met zijn comfortabele meubilair denken aan een hotelloobby.

FOTO BOVEN
De stilteruimte, met 'sterrenhemel' en 'wensmuur'.

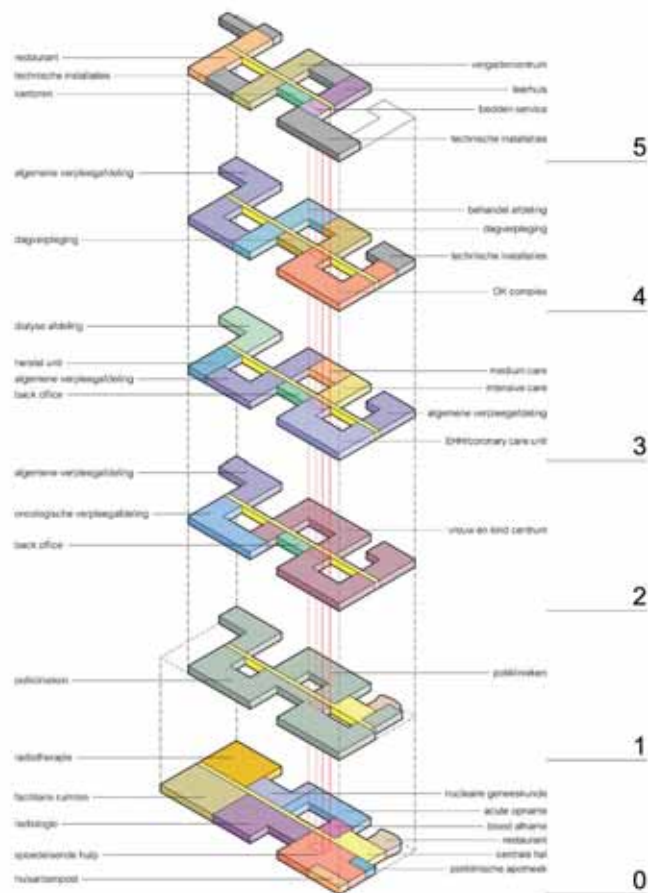
FOTO MIDDEN
De poliklinieken bevinden zich op de eerste verdieping.

FOTO ONDER
Daglicht heeft overal ruim baan in het gebouw.

radiologie en radiotherapie ondergebracht. In een van de atria aan de centrale as bevindt zich de stilteruimte, een met hout bekleed paviljoentje dat ook onderdak biedt aan een islamitische gebedsruimte. In de stilteruimte wordt de aandacht meteen getrokken door het nachtblauwe plafond, voorzien van duizenden ledlampjes als sterren aan de hemel. Bijzonder is ook de 'wensboom' waar mensen briefjes in kunnen stoppen. Alle poliklinieken liggen op de eerste verdieping, die gemakkelijk te bereiken is via de roltrap in de centrale hal. "Om aan te geven dat je een afdeling betreedt, hebben we de ingangen rondom gemarkeerd door een gekleurd vlak, als een poort", legt Pijnacker uit. De kleuren van deze poort verwijzen naar het verzorgingsgebied uit de omgeving, net als de prints op de wanden en op de glazen afscheidingen. De hal en de liftpleinen onderscheiden zich door houten wanden. Op de hoger gelegen verdiepingen bevinden zich behandel- en verpleegafdelingen, het vrouw en kind centrum, het OK-complex, de medium en intensive care en de coronary care unit. De bovenste laag van het gebouw biedt onderdak aan het personeelsrestaurant, een vergadercentrum, kantoren, een leerhuis, de beddenservice en technische installaties.

Groen, duurzaam en verbonden

Overeenkomstig de beginselen van de healing environment heeft daglicht ruim baan in het gebouw: alle 250 eenpersoonskamers, 60 meerpersoonskamers en familiekamers hebben royaal uitzicht. De mogelijkheid om naar buiten te kijken en je te kunnen oriënteren werkt stressreducerend, net als groen en afbeeldingen van groen. Hierin is voorzien door middel van bomen en groenwanden in de centrale hal, en afbeeldingen van (Westlandse) natuur op de afdelingen. Wie naar buiten kijkt vanaf de hoger gelegen verdiepingen ziet de groendaken van mos-sedum, die behalve als isolatie ook als regenwaterbuffer werken. De groendaken vormen niet het enige duurzame element in het gebouw. Het ziekenhuis is voorzien van driedubbele ramen met zonwering ertussen, warmte-koudeopslag, Cradle2Cradle-toepassingen, energiezuinige installaties en een Pharmafilter. Dit laatste scheidt, vermaalt en vergist (chemisch) ziekenhuisafval op een manier

TEKENING BOVEN
Indeling per bouwlaag.

FOTO MIDDEN BOVEN
De entree van de poliklinieken is gemarkeerd door een opvallend gekleurd vlak, als een poort.

FOTO RECHTS BOVEN
In het interieur zijn afbeeldingen toegepast die verwijzen naar het verzorgingsgebied van het ziekenhuis.

FOTO ONDER
De wasbakken zijn door EGM zo ontworpen dat artsen en verpleging tijdens het handenwassen met de patiënt kunnen praten.

die energie opwekt en het water zuivert. Deze maatregelen maken het Reinier de Graaf tot het duurzaamste ziekenhuis van het land.

Verbinding was niet alleen het belangrijkste punt in het programma van eisen, maar ook het sleutelwoord tijdens het bouwproces, aldus Wendel: "Het gebouw is ontworpen door de vof bestaande uit EGM architecten, constructeur Corsmit en Deerns installatietechniek. Dankzij dit samenwerkingsverband kon bouwcombinatie Hurks-Kuijpers de bouw en de afbouw in vier bouwstromen tegelijk realiseren." Het Reinier de Graaf hield zelf de dagelijkse projectleiding in handen. Met manager zorg Cees van der Zande als bouwdirecteur werd er gewerkt volgens het 'Delftse model': bestuur op afstand en intensief samenwerken. In combinatie met een strakke planning leverde dit in zes jaar tijd en binnen budget een duurzaam en verbonden ziekenhuis op, dat zowel door de medewerkers als door de Delftenaren onmiddellijk omarmd is.

www.egm.nl